

„JE GELUK”

DOOR NANNIE VAN WEHL

Mijn grootmoeder had talloze kleine, pittige verhalen, die ze aan gebeurtenissen of situaties van het dagelijksch leven hechtte. Overal „wist” ze wat op. Toentertijd genoten we haar verhalen reeds en nu geniet ik er nog van na. En hoe ouder ik word, hoe méér uit die verhalen voor mij opkomt *de diepe zin*. Een zin, wellicht veel dieper dan ze zelf bedoelde er in te leggen. Zoo gaat het met goede verhalen altijd. Laat niet de auteur van het Marionettenspel: „Goethe”, den grooten dichter, ten tooneele gevoerd, *zelf* versted. staan over wat de geleerden in zijn werken hebben gevonden, en wat de studenten op de examens over hem moeten weten?

Ze kon zoo beeldend vertellen, mijn Grootmoeder. Zóó, dat ze bepaalde tafereelen schiep, die nooit voor mij verloren gaan. En ze schiep er stemmingen omheen, die ik nooit vergeet. Met de oogen van mijn geest zie ik al de tafereelen weer precies terug, zooals zij ze gebeeld heeft. Maar wat merkwaardiger is: in mijn geest hóór ik ook nog de zeer suggestieve klanken, waarmee ze haar verhalen vertolkte, en de klank heeft wel een heel groot aandeel aan het korte, sappige verhaaltje, dat ik nu na ga vertellen.

Ik zie voor me een kelder, even verlicht met een kaars, in een flesch gestoken. Een kelder van een rijken boer, die zijn wintervoorraad binnen heeft. Hammen aan de zoldering, koolen op planken, appels, peren, zijden spek. Vaten met worst in-de-pekkel. Eén vat met eieren in-de-pekkel. Eieren blijven zoolang niet goed, tegenwoordig weten we daar méér kunstjes op.

Een gezellige, flinke boerenmeid sluipt de keldertrap af. Ze gaat snoepen — Ja. — Dus ze gaat stelen. En toch is ze een gezellige boerendeeerne. Ik zie haar blauwe schort en haar witte jak met de opgestroopte mouwen. Ik zie haar rond blozend gelaat met de ondeugende oogen. Maar meteen onderga ik al de bewondering voor het kwieke, het reeë in die deerne en ik gun haar zoo van harte het genot, dat haar nu wacht.

Dan buigt ze zich over het vat eieren. En ei na ei haalt zij te voorschijn, breekt 't handig open en laat 't in haar keelgat glijden, zooals Jan Steen zijn Mosseleter de mossel uit de schelp regelrecht in den mond laat opvangen.

Een juffrouw Pallieter is ze voor me, op deze supreme oogenblikken. Ik zie het goudgeel der eierdooren. Ze geniet eens, tweemaal, driemaal, viermaal. Dan veegt ze haar mond af met den rug van haar hand. En nu komt het klankgenot. In haar stem legt ze ál haar knusse bevrediging, al haar arbeidsplannen, al haar goede voornemens, waarmee *zij zeker niet* den weg

naar de Hel zal plaveien; al haar lust om als een eerlijke ziel het *wat* te geven, dat voor *wat* hoort. Ze zegt, terwijl ze de mouwen hooger opstroopt:

„Mondje lekker gesmuld, handjes fiks aan 't werk!” En nu schrik ik. Want achter een stapel turf staat de Boer verscholen, de rijke boer, die vele meiden en knechten houdt. Hij heeft argwaan gekregen; het vat eieren minderde te hard. Maar hij stapt achter den stapel turf te voorschijn en ik zie, dat ik niet bang hoef te zijn voor mijn juffrouw Pallieter.

Hij kan zijn lach niet weerhouden, al probeert hij het. En nu komt de klank, waar ik het meest van nageniet: „Dá's je geluk!”

Mijn Grootmoeder zei dat „Dá's” op een wonderbaarlijke wijze. Met een hooge stem; ze hield het woord seconden lang aan en dan kwam haar stem naar beneden: „je geluk.”

Suggestiever hoorde ik nooit inniger tevredenheid des harten uitbeelden. „Dá's — je geluk.”

En natuurlijk ging ze vrij uit, juffrouw Pallieter. Haar handjes zouden aan 't werk gaan, dat wist de baas, als zij zelve.

Toen we klein waren, hielden we het bij het meest voor de hand liggend geluk. — Dat ze niet met smaad en schande weg werd gejaagd. Maar ik ben ouder geworden, de diepe zin is omhoog gekomen. En als ik haar zie staan in dien kelder, en ik hoor den Boer zijn prachtig: „Dá's je geluk,” zeggen — dan bedoelt hij nu voor mij: een ander geluk. Een geluk, dat niet te niet gedaan kon worden door weggagen.

Een geluk, dat ze met zich mee zou dragen, overal heen. Haar arbeidsvreugde.

Daar staat ze. Haar jonge lichaam, dat veel nodig heeft voor 't zware werk is verzadigd en zoo blijde zegt ze: „Handjes fiks aan 't werk.”

Onder de jongeren om me heen speur ik naar die arbeidsvreugde. En als ik die vind, dan denk ik in de oude klanken: „Dá's — je geluk!”

Dan worden eerst de eieren genoten in den vorm van een paar uur tennis, of hockey of moppen spelen, of een boek-lezen-voór-je plezier. En de eieren zijn niet heelemáál gestolen, zooals door die stoute juffrouw Pallieter. Wij moeders gunnen ze zoo van ganscher harte, als we weten dat daarna de „handjes maar fiks aan 't werk gaan —.”

„Dá's — je geluk.”

Niet alleen, dat je aan 't werk *gaat*. Dat je 't werk *doet*. Maar dat je 't volvreugde doet, begrijpend, dat op vermaak weer ernstig werk moet volgen.

Ik kan je in je leven niets beters wenschen dan deze arbeidsvreugde, die in den flauwverlichten kelder twee gezichten deed stralen.

„Je geluk!”